

Na osnovu člana 3. stav (3), člana 10. st. (8) i (9), člana 12. stav (4), člana 13. stav (6), člana 18. stav (4), člana 22. stav (13) i člana 80. stav (2) Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 3/05) i člana 61. stav 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja, u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, donosi

PRAVILNIK
O STAVLJANJU U PROMET SJEMENA REPE U BOSNI I HERCEGOVINI

Član 1.

(Predmet)

- (1) Ovim Pravilnikom propisuju se uslovi i priprema za stavljanje u promet, stavljanje u promet i uvoz sjemena repe.
- (2) Ovaj Pravilnik se odnosi na sjemena šećerne i stočne repe (*Beta vulgaris* L).

Član 2.

(Izuzeci od primjene)

- (1) Odredbe ovog Pravilnika ne odnose se na sjeme repe namijenjeno izvozu, koje se proizvodi u skladu sa odredbama člana 25. st. (1) i (2) Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 3/05) (u daljem tekstu: Zakon).
- (2) Ovaj Pravilnik se ne primjenjuje na:
 - a) isporuku sjemena za zvanična ispitivanja i isporuke inspekcijskim organima;
 - b) isporuku malih količina sjemena u naučne svrhe ili rad na selekciji sorti;
 - c) odgovarajuće količine sjemena za druga testiranja i ogleda pod uslovom da pripadaju sortama za koje je podniet zahtjev za upis u Sortnu listu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 59/10 i 02/12), (u daljem tekstu: Sortna lista);
 - d) isporuku sjemena dorađivačima koji time ne stiču pravo vlasništva na isporučeno sjeme.
- (3) U skladu sa stavom (2) tač. b) i c) ovog člana, maksimalna dozvoljena količina je 5 kg sjemena šećerne ili stočne repe.
- (4) U slučaju genetički modificiranog materijala takva dozvola se može izdati samo ukoliko su poduzete sve odgovarajuće mjere da bi se izbjegli nepovoljni uticaji na ljudsko zdravlje i okolinu, u skladu sa važećim propisima koji uređuju oblast genetički modificiranih organizama (u daljem tekstu: GMO).

Član 3.

(Izuzeci za uslove stavljanja u promet)

Izuzetno od odredbi člana 10. i člana 12. stav (3) Zakona, a u skladu sa članom 13. Zakona, Uprava u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta BiH može:

- a) na zahtjev dobavljača dozvoliti stavljanje u promet sjemena repe sorte koja je u procesu priznavanja i upisa na Sortnu listu, najviše do 5 kg sjemena šećerne ili stočne repe;
- b) dozvoliti registriranim dobavljačima da stave u promet predosnovno, osnovno i deklarirano/certificirano sjeme repe koje ne ispunjava neki od potrebnih zahtjeva za takva sjemena definiranih u Prilogu III ovog Pravilnika;
- c) promijeniti zahtjeve u pogledu stavljanja etiketa definiranih u Prilogu V ovog Pravilnika.

Član 4.

(Definicije)

Izrazi upotrijebljeni u Zakonu upotrebljavaju se i u ovom Pravilniku, a specifični izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

- a) **"Organ za potvrđivanje"** je tijelo koje je odgovorno za sva pitanja koja se odnose na proizvodnju, izdavanje deklaracija/certifikata, testiranja i stavljanje u promet sjemena repe;
- b) **"Službeni nadzor"** je nadzor obavljen od strane Organa za potvrđivanje, na osnovu zahtjeva za pregled i ovisno od uplate troškova definiranih posebnim pravnim propisima;
- c) **"Zvanična deklaracija/certifikat"** je dokument koji izdaje Organ za potvrđivanje u skladu sa Prilogom I ovog Pravilnika;
- d) **"Zvanična etiketa"** je etiketa izdata od strane Organa za potvrđivanje na osnovu odredbi navedenih u Prilogu V ovog Pravilnika;
- e) **"Partija sjemena u smislu ovog Pravilnika"** je ustanovljena količina sjemena repe koja ne prelazi težinu koja je specificirana u Dijelu II, Priloga IV ovog Pravilnika i koja nosi jedinstveni referentni broj, u kojoj su sjemena tako izmiješana da, koliko je to moguće, partija sjemena nema pokazatelja heterogenosti;

- f) **"Sjeme oplemenjivača"** je sjeme generacije prije predosnovnog sjemena koje je proizvedeno od strane ili pod odgovornošću oplemenjivača koji je u Bosni i Hercegovini održavalac sorte, a koje je namijenjeno proizvodnji predosnovnog ili osnovnog sjemena;
- g) **"Predosnovno sjeme"** je sjeme generacije prije osnovnog sjemena koje je proizvedeno od strane ili pod odgovornošću oplemenjivača iz sjemena oplemenjivača koje ispunjava uslove za osnovno sjeme definirane u Prilogu III ovog Pravilnika, za koje je izdata zvanična deklaracija/certifikat u skladu sa Prilogom I ovog Pravilnika, koje je namijenjeno proizvodnji osnovnog sjemena i za koje je službenim nadzorom ustanovljeno da ispunjavaju uslove navedene u ovoj tački;
- h) **"Osnovno sjeme"** je sjeme koje je proizvedeno od strane ili pod odgovornošću oplemenjivača iz predosnovnog sjemena, koje ispunjava zahtjeve za osnovno sjeme definirane u Prilogu III ovog Pravilnika i za koje je izdata zvanična deklaracija/certifikat u skladu sa Prilogom I ovog Pravilnika, a namijenjeno je proizvodnji deklariranog/certificiranog sjemena i za koje je službenim nadzorom ustanovljeno da ispunjavaju uslove navedene u ovoj tački;
- i) **"Deklarirano/certificirano sjeme (C)"** je sjeme:
 - 1) koje je proizvedeno iz osnovnog sjemena ili ako to oplemenjivač zahtijeva, iz predosnovnog sjemena;
 - 2) namijenjeno proizvodnji repe;
 - 3) koje ispunjava uslove za deklarirano/certificirano sjeme definirane u Prilogu III za koje je izdata zvanična deklaracija/certifikat u skladu sa Prilogom I ovog Pravilnika;
 - 4) za koje je službenim nadzorom ustanovljeno da ispunjava uslove navedene u ovoj tački;
- j) **"Monogermno sjeme"** je genetički monogermno sjeme kod kojeg minimalni postotak prokljalih sjemenki koji će dati jednu biljku nije manji od minimuma propisanog u Prilogu III ovog Pravilnika;
- k) **"Kalibrirano sjeme"** je sjeme dorađeno za korištenje u otvorima za zasađivanje (kod sijačice) sa postotkom klijavosti sjemena, koje daje jednu biljku i koje nije manje od minimuma propisanog u Prilogu III ovog Pravilnika;
- l) **"Malo pakovanje"** je pakovanje koje sadrži sljedeća deklarirana/certificirana sjemena:
 - 1) monogermno ili kalibrirano sjeme koje ne prelazi 100 000 sjemenki ili zrna neto težine 2.5 kg isključujući granulirane pesticide, agense za piliranje ili druge čvrste aditive;
 - 2) sjeme izuzev monogermnog ili kalibriranog sjemena koje ne prelazi neto težinu 10 kg, isključujući granulirane pesticide, agense za piliranje ili druge čvrste aditive.

Član 5.

(Promet sjemena)

- (1) U promet se može staviti sjeme repe ukoliko su sorte sjemena repe upisane u Sortnu listu, pakovane u partijama sjemena ili djelimičnim partijama i ukoliko su potvrđene kao sjeme oplemenjivača, predosnovno, osnovno, deklarirano/certificirano sjeme.
- (2) Sjeme koje nije proizvedeno i pakovano u Bosni i Hercegovini, a čije su sorte upisane u Sortnu listu, koje je deklarirano/certificirano u skladu sa odgovarajućom šemom sjemena Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (u daljem tekstu: OECD) i koje ispunjava zahtjeve definirane u Prilogu III ovog Pravilnika, može se staviti u promet u Bosni i Hercegovini ako za isto postoji sljedeća dokumentacija:
 - a) rezultati testiranja sjemena svake partije na međunarodnoj deklaraciji partije sjemena narandžaste boje, koja je izdata prema pravilima Međunarodnog udruženja za testiranje sjemena (u daljem tekstu: ISTA sertifikat) ili AOSA sertifikat o kvalitetu sjemena;
 - b) OECD sertifikat;
 - c) deklaracija/certifikat i fitosanitarni sertifikat koji je izdala Organizacija za zaštitu zdravlja bilja zemlje izvoznice sjemena, sa naznakom da partija sjemena ispunjava propisane zahtjeve u skladu sa Zakonom o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03).
- (3) Dobavljač može staviti u promet predosnovno i osnovno sjeme koje u drugom pogledu ispunjava zahtjeve osnovnog sjemena propisane u Prilogu III ovog Pravilnika i za koje je izdata zvanična deklaracija/certifikat u skladu sa Prilogom I ovog Pravilnika, a koja imaju niži postotak klijavosti od onoga koji je propisan u Prilogu III ovog Pravilnika u poređenju sa sjemenima te vrste.
- (4) Ako službeni nadzor u pogledu klijavosti nije okončan, predosnovno, osnovno ili deklarirano/certificirano sjeme se može staviti u promet ako je deklarirano/certificirano sa naznakom da je deklaracija/certifikat dodjeljena na osnovu privremenog izvještaja o čistoći sjemena, sa tačnim nazivom i adresom prvog kupca. Dobavljač mora garantirati da su podaci o klijavosti ustanovljeni na osnovu privremene analize. Postotak klijavosti, naziv i adresa dobavljača i referentni broj partije sjemena koje se stavlja u promet moraju biti upisani na etiketi.

Član 6.

(Zahtjev za izdavanje zvanične deklaracije/certifikata)

- (1) Zahtjev za izdavanje zvanične deklaracije/certifikata za partije sjemena oplemenjivača, predosnovnog, osnovnog sjemena i deklariranog/certificiranog sjemena, dostavlja se u pisanoj formi Organu za potvrđivanje.

Zahtjev za izdavanje zvanične deklaracije/certifikata propisan je na Obrascu broj 1., Dijela II, Priloga I ovog Pravilnika.

- (2) Nakon prijema Zahtjeva za izdavanje zvanične deklaracije/certifikata iz stava (1) ovog člana, Organ za potvrđivanje postupa u skladu sa odredbama Dijela I Priloga I ovog Pravilnika.
- (3) Ako su Organu za potvrđivanje tokom postupka službenog potvrđivanja dostupne informacije kojima se potvrđuje da sjeme ne ispunjava uslove propisane ovim Pravilnikom, Organ za potvrđivanje će odbiti izdavanje zvanične deklaracije/certifikata.
- (4) Ukoliko Organ za potvrđivanje poslije izdavanja zvanične deklaracije/certifikata dođe do informacija na osnovu kojih se može utvrditi da sjeme nije ispunjavalo uslove, povlači zvaničnu deklaraciju/certifikat za cijelu partiju ili dio partije tog sjemena.
- (5) Organ za potvrđivanje vodi evidenciju o izdatim zvaničnim deklaracijama/certifikatima na Obrascu broj 2., Dijela II, Priloga I ovog Pravilnika, a dobavljač vodi evidenciju o sjemenu za koje se podnosi Zahtjev za izdavanje zvanične deklaracije/certifikata na Obrascu broj 3., Dijela II, Priloga I ovog Pravilnika.

Član 7.

(Uzimanje uzoraka)

- (1) Uzorak sjemena u svrhu zvaničnog ispitivanja uzima fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor, prema odredbama člana 68. Zakona i u skladu sa zahtjevima iz Priloga IV ovog Pravilnika.
- (2) Uzorak se uzima i dijeli u dva dijela, svaki dio minimalne težine navedene u Dijelu II, Priloga IV ovog Pravilnika, od kojih se jedan dio ispituje u ovlaštenoj instituciji za ispitivanje sjemena, a drugi je zatvoren i drži se na sigurnom mjestu ove ovlaštene institucije, sa obavezom čuvanja u periodu od godinu dana.
- (3) Ukoliko se utvrdi da uzorak sjemena za zvanično ispitivanje nije uzet u skladu sa zahtjevima iz Priloga IV ovog Pravilnika, u tom slučaju se ne obavlja zvanično ispitivanje takvog uzorka, niti se nastavlja dalje ispitivanje, a svi nalazi i rezultati dobiveni u toku bilo kog zvaničnog ispitivanja uzoraka sjemena se smatraju nevažećim.

Član 8.

(Zatvaranje pakovanja)

- (1) U promet se može staviti pakovanje sjemena oplemenjivača, predosnovnog, osnovnog sjemena ili deklariranog/certificiranog sjemena (osim malih pakovanja) ukoliko je pakovanje nakon uzimanja uzoraka zatvoreno od strane Organa za potvrđivanje ili pod kontrolom fitosanitarnog ili poljoprivrednog inspektora i to na takav način da se pakovanja ne mogu otvoriti bez oštećenja ili ostavljanja traga oštećenja.
- (2) Ako se pakovanje sjemena koje je zatvoreno u skladu sa stavom (1) otvori, ono se ne smije ponovno zatvarati, izuzev od strane Organa za potvrđivanje i pod kontrolom fitosanitarnog ili poljoprivrednog inspektora.
- (3) U promet se mogu staviti mala pakovanja sjemena kategorije deklariranog /certificiranog sjemena, ukoliko je zatvoreno na takav način da se pakovanje ne može otvoriti bez oštećenja ili ostavljanja traga oštećenja.
- (4) Dobavljač vodi evidenciju zatvaranja pakovanja u skladu sa evidencijom o masi preuzetog sjemena prema Obrascu broj 4., Dijela III, Priloga I ovog Pravilnika.

Član 9.

(Stavljanje etiketa na pakovanja)

- (1) U promet se može staviti sjeme ako je etiketirano i zatvoreno u skladu sa odredbama ovog člana. Svaka etiketa mora imati jedinstveni serijski broj.
- (2) Pakovanje (izuzev malih pakovanja) sjemena oplemenjivača, predosnovnog, osnovnog sjemena i deklariranog/certificiranog sjemena treba imati pričvršćenu zvaničnu etiketu, koja ovisno od vrste sjemena, sadrži potrebne podatke i ona je minimalne veličine i boje kako je to navedeno u Prilogu V ovog Pravilnika. Etiketa je ili ljepljiva ili pričvršćena za pakovanje na način koji je odobren od strane Organa za potvrđivanje i pričvršćena je (u oba slučaja) pod kontrolom Organa za potvrđivanje.
- (3) Ako, u skladu sa članom 5. stav (3) ovog Pravilnika, dobavljač želi staviti u promet predosnovno i osnovno sjeme manjeg postotka klijavosti nego što je to propisano u Prilogu III ovog Pravilnika, taj podatak se navodi na zvaničnoj etiketi i na dodatnoj etiketi dobavljača koja se pričvršćuje na spoljašnji dio pakovanja. Dodatna etiketa sadrži podatke o klijavosti sjemena, naziv i adresu dobavljača i referentni broj partije sjemena.
- (4) Malo pakovanje sjemena ima pričvršćenu zvaničnu etiketu koja sadrži podatke o navedenom sadržaju i mora biti one boje koja je propisana u Prilogu V ovog Pravilnika. Ova zvanična etiketa nije potrebna ukoliko su podaci odštampani neizbrisivo na spoljašnosti pakovanja.
- (5) Ukoliko je pakovanje sjemena ponovno zatvoreno u skladu sa članom 8. stav (2) ovog Pravilnika, ta činjenica se navodi na zvaničnoj etiketi zajedno sa mjesecom i godinom ponovnog zatvaranja i nazivom organa ovlaštenog za ponovno zatvaranje.

”Službeni glasnik BiH”, broj: 83/13

- (6) U slučaju sjemena čija je sorta genetički modificirana, dokument koji prati partiju sjemena, mora da sadrži podatak da je sorta genetički modificirana u skladu sa važećim propisima koji uređuju oblast GMO.
- (7) Ukoliko su sjemena tretirana nekim fitofarmaceutskim sredstvom ili bilo kojim drugim hemijskim sredstvom, naziv hemijskog sredstva i naziv aktivne materije se navodi na posebnoj etiketi dobavljača. Aktivna materija mora biti dozvoljena za upotrebu u Bosni i Hercegovini.
- (8) U skladu sa odredbama Zakona i ovog Pravilnika, dobavljač ili neka druga osoba ne smije u toku stavljanja u promet ili pripremanja za stavljanje u promet bilo kog sjemena, namjerno reproducirati, skidati, mijenjati, izbrisati, sakriti ili zloupotrijebiti na bilo koji način bilo koju zvaničnu etiketu koja je prikazana na pakovanje.

Član 10.

(Uvoz sjemena repe)

- (1) Prijava i kontrola uvoza sjemena repe obavlja se u skladu sa odredbama Zakona i Pravilnika o kontroli reproduccionog materijala poljoprivrednih biljaka koji se uvozi ("Službeni glasnik" BiH broj, 34/12).
- (2) Poštujući princip ekvivalencije dozvoljen je uvoz sjemena repe koja nisu proizvedena i zapakovana u Bosni i Hercegovini, a koja su deklarirana/certificirana prema OECD šemi i koja ispunjavaju pravila i standarde Europske unije u pogledu minimalnih standarda kvaliteta sjemena, a istovjetni su sa minimalnim standardima kvaliteta propisanim u Prilogu III ovog Pravilnika.
- (3) Sve odvojene partije pošiljke sjemena moraju imati:
 - a) OECD certifikat za partiju sjemena repe koju izdaje nadležni organ zemlje izvoznice odgovoran da sjeme odgovara partiji sjemena koje je deklarirano/certificirano;
 - b) ISTA certifikat narandžaste boje, koji se odnosi na dotičnu partiju sjemena repe, ili AOSA certifikat o kvalitetu sjemena;
 - c) fitosanitarni certifikat izdat od strane Organizacije za zaštitu zdravlja bilja zemlje izvoznice, kojim se potvrđuje da partija sjemena repe ispunjava zahtjeve propisane Zakonom o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i drugim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- (4) Pregled svakog pakovanja i svake pojedinačne partije sjemena repe obavlja fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor i pri tome utvrđuje da li su pakovanja sjemena repe ispravno zatvorena i etiketirana i da li se pojedinačni brojevi etiketa u potpunosti podudaraju sa brojevima etiketa zabilježenim na OECD certifikatu partije sjemena i na ISTA certifikatu partije sjemena narandžaste boje ili AOSA certifikatu.
- (5) Nije dozvoljeno uvoziti u Bosnu i Hercegovinu ona pakovanja koja su u prevozu oštećena, koja nisu ispravno etiketirana, koja nisu pravilno zatvorena ili bilo koje drugo pakovanje sjemena repe za koje se ustanovi da na etiketi ima referenti broj partije sjemena repe različit od referentnog broja upisanog na deklaraciji/certifikatu. Troškove vraćanja takve pošiljke snosi uvoznik.
- (6) U slučaju uvoza partije sjemena repe koje je namijenjeno razmnožavanju u Bosni i Hercegovini u cilju dalje proizvodnje, fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor uzima reprezentativni uzorak partije sjemena i dostavlja ga ovlaštenoj instituciji za zasijavanje na postkontrolnim parcelama.
- (7) U slučaju partije sjemena repe gdje postoji sumnja u pogledu kvaliteta sjemena, fitosanitarni inspektor uzima reprezentativni uzorak partije sjemena i dostavlja ga ovlaštenoj instituciji na testiranje koja utvrđuje usaglašenost sa standardima kvaliteta sjemena repe propisanim u Prilogu III ovog Pravilnika. Do dobivanja konačnih rezultata fitosanitarni inspektor će zabraniti stavljanje u promet te partije sjemena repe.
- (8) Partija sjemena repe za koju se ustanovi da ne ispunjava standarde sjemena propisane u Prilogu III ovog Pravilnika, ne može dobiti dozvolu za stavljanje u promet u Bosni i Hercegovini, a od dobavljača sjemena se zahtijeva da takve partije sjemena vrati u zemlju porijekla i plati troškove vraćanja pošiljke.
- (9) Dobavljač vodi evidenciju o uvezenim količinama sjemena repe, čija je masa partije preko 2 kg s podacima o:
 - a) vrsti;
 - b) sorti;
 - c) kategoriji;
 - d) zemlji proizvodnje sjemna;
 - e) nadležnom tijelu koje je izdalo Certifikat o sortnosti;
 - f) zemlji izvoznici;
 - g) uvozniku;
 - h) količini sjemena repe.
- (10) Dobavljač vodi evidenciju o uvezenim količinama sjemena na Obrascu broj 5., Dijela III Priloga I ovog Pravilnika.

Član 11.

(Prilozi)

Prilozi od I do V su sastavni dio ovog Pravilnika.

Član 12.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", a početak će se primjenjivati šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

Broj UZZB-01-1-02-2-829-1/13

4. oktobra 2013. godine

Direktor

Sarajevo

Radenko Radović, s. r.

PRILOG I

DIO I - POSTUPAK DEKLARIRANJA/CERTIFICIRANJA

- (1) Po prijemu Zahtjeva za izdavanje zvanične deklaracije/certifikata vezano za sjeme oplemenjivača, predosnovno, osnovno i deklarirano/certificirano sjeme, sastavljenog u skladu sa članom 6. ovog Pravilnika, Organ za potvrđivanje u skladu sa st. (2) i (3) ovog Priloga i po plaćanju naknada reguliranih u posebnom pravnom propisu o troškovima izdaje za svaku partiju sjemena zvaničnu deklaraciju/certifikat koja sadrži podatke navedene u Prilogu II ovog Pravilnika
- (2) Organ za potvrđivanje izdat će zvaničnu deklaraciju/certifikat za partije sjemena ako je:
 - a) Zahtjev dostavljen Organu za potvrđivanje u formi, na način i u vrijeme za registraciju partije ili partija sjemena koje se koriste za sjetvu sjemenskog usjeva ili sjemenskih usjeva od kojih će biti dobijena partija;
 - b) službenim nadzorom uzoraka partije sjemena utvrđeno da sjemena ispunjavaju standarde za sve kategorije navedene u Prilogu III ovog Pravilnika.
- (3) Organ za potvrđivanje odbit će izdavanje zvanične deklaracije/certifikata za partiju sjemena ako se utvrdi da:
 - a) suzorak partije sjemena uzet za potrebe zvaničnog ispitivanja, kako bi se utvrdilo da li partija sjemena ispunjava propisane standarde navedene u Prilogu III ovog Pravilnika, nije uzet u skladu sa zahtjevima sadržanim u Prilogu IV ovog Pravilnika;
 - b) službeni nadzor zasijane kontrolne parcele sa uzorkom partije sjemena u polju pokazuje da sjemenski usjev ne ispunjava propisane standarde navedene u posebnom propisu kojim se regulira kontrola proizvodnje sjemenskih usjeva;
 - c) je došlo do kršenja odredbi ovog Pravilnika koje se odnose na partiju sjemena za koju je dostavljen Zahtjev za izdavanje zvanične deklaracije/certifikata.